

Een vernieuwend onderwijsproject vanuit en met hart en ziel.

“speel virtuoos, speel het slim, speel enthousiast¹”

In 1973 ben ik geboren en in datzelfde jaar maakte Raymond van het Groenewoud zijn intrede in de Vlaamse muziekszene. Ik ben met zijn muziek opgegroeid. Ik kreeg één van zijn lp's van mijn peter die niet veel kwam en niet veel materieels gaf. Hij hield ook niet van zijn muziek, maar voor zijn petekind kocht hij wel een plaat.

Raymond is zo'n bekende Vlaming (of BN'er in Nederland) waarvan de fan denkt dat hij hem kent. Ik kwam Raymond enkele keren tegen in Brugge en had de neiging om te zwaaien en te kletsen (“Ik heb al je platen” en zo). Maar de zanger kent zijn fans natuurlijk niet persoonlijk. Ik besta niet voor hem, maar hij wel voor mij.

Raymond van het Groenewoud is een zanger die zijn eigen koers vaarde vanaf het begin tot nu. Elk lied dat hij schreef, maakte hij uit het nu wars van alle stromingen, tradities of vragen. Elke CD is anders, maar het is altijd Raymond van het Groenewoud.

Hij is muzikaal, kunstzinnig, filosofisch, geëngageerd en komt daarmee naar buiten met zijn muziek en af en toe met zichzelf. Hij is individualist en niet gemakkelijk in de omgang. Hij weet wat hij wil. Hij staat voor wat hij doet.

In het volgende verhaal wil ik staan voor wat ik wil doen, wat er moet gebeuren. Het is noodzakelijk dat vernieuwend spiritueel onderwijs een voet op aarde zet. Daar wil ik voor staan en voor gaan.

In de volgende maanden wil ik een groep mensen aantrekken om samen met mij een vernieuwend onderwijsproject vorm te geven.

“Het is een wonder hoe kinderen dromen, terwijl ze spelen, het is een geschenk. Geen kwade geesten die daar tussen komen. Het is zo fijn wanneer je nergens aan denkt.”

De kinderen van deze huidige tijd komen wakker op aarde. Ze gaan door de materialistische sferen heen voor ze op aarde komen en het cognitief-zintuiglijk gebied is dus heel bepalend en vroeg wakker bij die kinderen. We kunnen ervan uitgaan dat die kinderen zo in de maatschappij kunnen stappen (geef ze een tablet/mobiel en ze kunnen ermee werken). Dat wil echter niet zeggen dat we daarop in moeten gaan. Laten we dat wakkere behoeden voor nog meer informatie en de andere gebieden zich voluit laten ontwikkelen.

Die andere gebieden zijn het spelen, het aangetrokken zijn tot iets, het opgaan in een verhaal en een spel. Jonge kinderen willen veel bewegen, kunnen niet lang stil zitten en zich maar een korte tijd

---

¹ Alle citaten in deze tekst zijn van Raymond van het Groenewoud.

focussen op één ding. Wat ze wel goed kunnen is nadoen, nazeggen, nabootsen. Ze kunnen heel gemakkelijk een ‘autoriteit²’ volgen. En zeggen ‘ja’ tegen de wereld.

Er zijn momenten waarop hun ontwikkeling een sprong of stap maakt en dan moeten ze even terug naar hunzelf: de peuterpuberteit, de ondeugendheid aan 5 jaar, het ‘ik tegenover de anderen’ voelen rond de 4de klas, de pre- en de echte puberteit.

Ons onderwijs zal de innerlijke en uiterlijke behoeften van de leerlingen verzorgen. We voorzien een lesplan waar veel bewogen, gespeeld en gewerkt wordt. We brengen de leerstof als ontwikkelingsstof: wanneer het kind eraan toe is, leert zij of hij het beste. We geven de kinderen korte focus-momenten om dan weer met hart en ziel de speel- (en dus ook leer-) wereld in te stappen. We dompelen ze onder in eenzelfde thema waar we alle kanten mee uitkunnen en dat altijd op hetzelfde neerkomt: enthousiast en geïnteresseerd de ontwikkelingsstof eigen maken. Dan doen we met verhalen vertellen, kunstzinnige activiteiten aanbieden, eigen creativiteit opwekken, door een weerstand heengaan en loslaten.

“Geen schoolmeester die hier het leven smooit.”

De volwassene die de kinderen onderwijst kent zijn leerlingen door en door. Daar moet zij/hij hard voor werken. De mens is een driedig wezen bestaande uit lichaam, ziel en geest waarbij de ziel de verbinding is tussen het Goddelijke en het aardse. Dat is een inzicht dat niet wereldwijd gekend is of toegepast wordt. Heel veel focus gaat naar het cognitief lesgeven in de lagere schooljaren terwijl de andere gebieden (hart en handen) ondergesneeuwd raken. Er zijn pogingen en volwaardige prakrijken om die eenzijdigheid los te maken en alle gebieden van een kind aan te spreken. Onder andere de Steinerpedagogie heeft vele instrumenten om dat te doen.

De leerkrachten en pedagogen in ons onderwijs zullen de Steinerpedagogie als leidraad gebruiken voor hun les geven, voor hun opvoedingspraktijken. Ze geven les van ziel tot ziel en proberen de kinderen te zien wie ze werkelijk zijn, zonder sluiers, het echte Leven van dat kind. Van daaruit komt de ontwikkelingsstof die aangeboden wordt. In het Nu, in een kunstzinnig spel wordt dan elke dag gedaan wat moet gedaan worden om het kind of een groep kinderen een stap verder te helpen naar het volwaardig Mens-zijn.

“Het is geweldig het diep mediteren als je door kosmos en zen wordt doordrenkt (...) het is zo fijn wanneer je nergens aan denkt.”

---

² De leerkracht van de onderbouw is een autoriteit d.w.z. degene met voldoende recht van spreken (vanuit haar of zijn innerlijke voorbereiding) om aanhoord te worden, om serieus genomen te worden. Zij of hij moet een BMD-sfeer hebben. BMD zijn drie klanken uit de euritmie die het volgende verbeelden: met de B breng je de kinderen in je sfeer en ‘hou je ze daar’, met de M tast je de sfeer af en met de D sta je voor wat je te doen staat. Die BMD telkens vernieuwen is de bedoeling van de vorm in de leer- en ontwikkelingsmomenten in de onderbouw.

Zie ook <https://nl.wikipedia.org/wiki/Auctoritas>

Ook de volwassenen hebben nog die gebieden als spelen, opgaan in iets, niet kunnen stil zitten. Het is lastig om in onze maatschappij los te komen van het nutsdenken of het resultaatgerichte denken of doen. Toch is de enige manier om zó naar elkaar en de kinderen te kijken dat je ze écht ziet in jezelf gaan en andere bronnen dan je hersenen aan te spreken³. De antroposofie en vele andere spirituele richtingen hebben instrumenten gegeven om naar binnen te keren, te mediteren of te bidden.

Er zijn drie soorten kennissen: vanuit het hoofd, het hersendenken, algemeen bekend in onze wereld. Vanuit het hart, dat kan een voorgevoel of lager een buikgevoel zijn. Dat laatste kan ook kennis vanuit de wil zijn, vanuit het handelen zoals een kunstenaar alles weghakt uit een steen wat niet het beeld is dat in de steen zit, intuïtief. De laatste twee kennisbronnen zijn te bereiken met mediteren, naar binnen gaan, het hartedenken aanspreken.

We vragen onze opvoeders en leerkrachten om innerlijk werk te verrichten om in henzelf die drie bronnen aan te spreken en dan daaruit de school binnen te stappen.

“Vijand zit hier, hier van binnen. Vijand is slim, leidt je af.”

Innerlijk werk is door weerstanden heen gaan. Het is het enige volledig Vrije dat je als mens kan doen. Je hebt er discipline en ritme voor nodig. Vaak is mediteren het eerste dat wegvalt als je in de waan van de dag zit. Er zijn krachten die ons helpen om ons verder te ontwikkelen en krachten die ons liever tegenhouden. Bewustzijn van die energieën, wezens kunnen helpen om niet te versagen.

We willen met ons college studeren. We willen ons bewust worden van onzichtbare krachten en richtingen die ons of de maatschappij al dan niet beïnvloeden. Dat studeren willen we vanuit onze drie bronnen doen (denken, voelen, willen) en ieder vanuit zijn waarheidszoeken. De Kring is bij uitstek de plaats om dat te doen.

“Speel! Trek het scheve recht.”

“Laat ze kapot maken wat er aan schoonheid is, ijlend bij winst en profijt. Laat ze vergaderen en evalueren. De Tijd steekt ze altijd voorbij.”

De noodzakelijkheid om vernieuwend onderwijs te brengen is de huidige toestand van de wereld. Er is een tendens tot polarisatie, tot eenzijdigheid en extremen. In het onderwijs trekt die tendens ook naar binnen.

Heel veel mensen en groeperingen proberen om ‘tegen de stroom van de maatschappij’ in te zwemmen en daar slagen ze ook in. Dat zijn de mensen die vernieuwende impulsen brengen: meerzijdig kijken naar de wereld, vanuit het hart beslissingen nemen, groen en duurzaam denken en handelen, samen de dingen voor elkaar krijgen, mét elkaar. Dat zijn de mensen die weten wat er nodig is om tot een wereld te komen vol Vrijheid en Liefde.

Bij de kant van de wereld die voor Vrijheid en Liefde gaat, willen wij aansluiten met ons vernieuwend onderwijsproject. We willen in de maatschappij staan. Oordeelloos kijken wat er is en met bewustzijn

---

³ Zie ook <http://www.evrime.eu/serieus-lang/>

een kant opgaan die de wereld in al zijn facetten vooruit helpt. Dat doen we door de toekomst in de substantie van onze leerlingen voor te bereiden en naar ons toe te laten komen.

“Je krijgt alles wat je wil. Er moet een reden zijn. Of een mysterie. Dat is het. Dat zal het zijn.”

Als de mens openstaat voor de goede Krachten, komen die naar ons toe. We zijn in de loop van de mensheidsontwikkeling los geraakt van God, van de Goden⁴. Dat was noodzakelijk omdat we zo pas Vrijheid en Liefde kunnen ontwikkelen. We zijn in een ontwikkelingsstap waarbij we zelf weer de verbinding moeten leggen met de Geestelijke wereld. Geesteswetenschap (zoals de antroposofie) helpt om bewust die stappen te kunnen zetten. De kinderen komen uit de wereld ‘boven ons’ en zijn dus wijzer dan ons. Laten we die wijsheid in onze leerlingen zoeken en gebruiken om vernieuwend te zijn.

Niet onze kortzichtige wil als professioneel leerkracht met ervaring zal vernieuwend onderwijs brengen, maar het positief openstaan voor wat wil komen. Dat zien we in de leerlingen en onze professionaliteit bestaat erin om met onze ervaringen, bewustzijn en innerlijk werk de juiste energieën in de kinderen en de groepen te laten opborrelen. Alle kinderen die naar school gaan willen als ze weer naar huis gaan iets geleerd hebben. Vertaald in vernieuwend onderwijs is dat: alle kinderen willen de goede energie van een lesdag gevoeld hebben, daaraan laven ze zich en willen de volgende dag opnieuw komen om hetzelfde op een eventueel andere manier te ervaren.

“Ben je het kwijt? Terug naar de bron. Blij en grimmig zingen: laat je niet doen.”

Dat wordt dus dubbel werken. Aan de resultaatgerichte maatschappij voegen we het proces toe. Aan het cognitief leren voegen we hartedenken en bewuste wilsimpulsen toe. Aan de virtuele wereld voegen we de echte wereld toe. Aan de (eenzijdig) aardse wereld voegen we de Goddelijke toe.

Dat doen we met een weten van de noodzakelijkheid van ons streven. Onze bron is spiritueel en we werken op de aarde, in de maatschappij waar ons vernieuwend onderwijs zal plaats vinden.

“Vroeger sprak men met twee woorden en de rust ze keerde weer. Tegenwoordig spreekt men tegen en er is geen stilte meer.”

In onze school gebruiken we als leerkrachten en opvoeders onze kennis, vaardigheden en wijsheden om de kinderen te leren hoe ze vaardig, geïnspireerd en vol goede moed de wereld in kunnen gaan. Van hun is de toekomst, kome wat komt en daar mogen wij aan meewerken: wat een eer!

---

⁴ Zie bijvoorbeeld <http://www.evrime.eu/wp-content/uploads/Antroposofie-in-de-Vrije-School.pdf>